2323
Р78

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П.ДРАГОМАНОВА

РОСТОВСЬКА ЮЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

УДК 371.13:78:792.8

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПЕРЕКОНАНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ І ХОРЕОГРАФІЇ У ПРОЦЕСІ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

13.00.02 – теорія та методика навчання музики
і музичного виховання

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

2055
БІБЛІОТЕКА
НПУ імені М.П. Драгоманова

НБ НПУ
імені М.П. Драгоманова
100310473

Київ - 2005

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор **Падалка Галина Микитівна,** Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, професор кафедри фортепіанного виконавства та художньої культури.

Офіційні опоненти: доктор філософських наук, професор **Афанасьєв Юрій Львович,** Державна Академія керівних кадрів культури і мистецтв, завідувач кафедри мистецтвознавства та експертної діяльності;

кандидат педагогічних наук, доцент **Гузій Наталія Василівна,** Національний педагогічний університет імені М.Драгоманова, завідувач кафедри педагогічної творчості.

Провідна установа: Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра педагогіки, Міністерство освіти і науки України, м. Вінниця.

Захист відбудеться „12" квітня 2005 року о 14[30] годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.053.08 у Національному педагогічному університеті імені М.П.Драгоманова, 01601, м. Київ, вул. Пирогова 9.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

Автореферат розісланий „8" березня 2005 р.

Вчений секретар спеціалізованої вченої ради Т.М.Завадська

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Сучасна педагогічна освіта характеризується глибокими змінами, зумовленими новими концептуальними підходами до реформування загальної середньої освіти, зростанням вимог до рівня фахової підготовки вчителів. Завдання, поставлені перед сучасною школою, вимагають відповідних змін і в професійній підготовці майбутніх учителів, зокрема вчителів музики і хореографії.

У процесі становлення особистості майбутнього вчителя музики і хореографії вагоме місце посідає формування педагогічних переконань, які, будучи важливими структурними компонентами світогляду, суттєво позначаються на ставленні до педагогічної діяльності, справляють істотний вплив на напрям мислення і дій, внутрішньо зумовлюють лінію поведінки. Рівень сформованості педагогічних переконань характеризує ступінь підготовленості вчителя до освітньої роботи в школі, виступає передумовою ефективності його педагогічної діяльності.

У науковій літературі проблема формування переконань людини досліджувалася здебільшого у сфері морального виховання (Л.Божович, О.Зосимовський, І.Краснобаєв, А. Макаренко, Д.Ніколенко, В.Сухомлинський та інші), наукового світогляду (М.Жукова, Г.Залєський, І.Лернер, І.Моносзон, Н.Менчинська, І.Школьник, Р.Штейнер та інші), засвоєння соціальних норм та цінностей (С.Анісімов, О.Буєва, О.Дробницький, В.Ядов та інші).

У педагогіці вищої школи ця проблема теж розглядалася переважно крізь призму морального виховання майбутніх учителів (М.Боришевський, Н.Менчинська, Д.Ніколенко, Л.Рувінський, В.Сухомлинський та інші). Водночас питання формування саме педагогічних переконань учителів досліджувалися зовсім мало, здебільшого опосередковано (А.Дістервег, В.Дряпіка, О.Корольова, О.Олексюк, В.Павленко, Г.Падалка, О.Рудницька, В.Сухомлинський, К.Ушинський та інші). Тому все ще не розкритий зміст педагогічних переконань учителя, їх залежність від суспільних вимог, професійних обов'язків, які постійно змінюються як у часовому, так і соціальному вимірах. Не зустрічали ми в педагогічній літературі також методик діагностики і формування педагогічних переконань взагалі, та педагогічних переконань учителів музики і хореографії зокрема.

Зрозуміло, що відсутність досліджень означеного феномену суттєво позначається на якості педагогічної освіти, адже знання стають основою професійної компетентності лише тоді, коли фахівець обґрунтовано переконаний в їх істинності. Орієнтація лише на мистецький професіоналізм, недооцінка необхідності формування педагогічних переконань майбутніх учителів ускладнює їх становлення в якості вчителя загальноосвітній школи.

Проблема полягає в тому, щоб за роки навчання у вузі сформувати у майбутніх учителів музики і хореографії стійкі педагогічні переконання, правильні світоглядні установки, готовність до художньо-освітньої діяльності; виробити особистий творчий стиль діяльності, професійну поведінку; розвинути волю до подолання педагогічних труднощів. Це здійснюється у процесі вивчення студентами циклів гуманітарних, психолого-педагогічних і фахових дисциплін, залучення їх до різноманітних видів навчально-практичної діяльності. Чільне місце у цьому процесі посідає методика, яка інтегрує психолого-педагогічні та фахові знання й уміння, необхідні для педагогічної діяльності, переводить їх у практичну площину.

Доводиться констатувати, що необхідні умови для успішного формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії у процесі їхньої методичної підготовки поки що не склалися. Це пов'язано, насамперед, з відсутністю відповідної орієнтації методичної підготовки, внаслідок чого студенти засвоюють знання в основному на віру, догматично, без усвідомлення їх істинності, що негативно відбивається на їхніх світоглядно-педагогічних установках.

Актуальність, теоретична і практична значущість окресленої проблеми для педагогіки вищої школи, її недостатнє вивчення зумовили вибір теми дослідження: „Формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії у процесі методичної підготовки".

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до комплексної теми наукових досліджень кафедри музичної педагогіки і хореографії Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя „Науково-методичні основи професійної підготовки майбутніх учителів музики і хореографії".

Тему дисертації затверджено вченою радою Ніжинського державного педагогічного університету імені М.Гоголя (протокол №11 від 30 червня 2004 року) й узгоджено в Раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології в Україні (протокол № 8 від 26 жовтня 2004 року).

Об'єктом дослідження є процес професійної освіти майбутніх учителів мистецьких дисциплін.

Предмет дослідження складає технологія формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії у процесі методичної підготовки.

Мета дослідження полягає у теоретичному обгрунтуванні, розробці та експериментальній перевірці технології формування педагогічних переконань студентів у процесі оволодіння методикою музичної та хореографічної освіти учнів.

Гіпотеза дослідження: ефективність формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії у процесі методичної підготовки значно

підвищиться завдяки використанню освітніх технологій доведення і спростування, аргументації та критики методичних положень; досягненню єдності доведення і віри у процесі засвоєння методичних знань; наближенню змісту методичної підготовки до шкільної практики. Усвідомлювана при цьому значущість методичних знань у пізнанні й оцінці педагогічних фактів і явищ, у регулюванні професійної поведінки надасть цим знанням особистісного смислу, віри в їх істинність.

Виходячи з мети і гіпотези, нами були поставлені такі **завдання** дослідження:

- розглянути сутність переконань як якісної характеристики особистості;
- розкрити зміст і структуру педагогічних переконань учителя;
- проаналізувати проблеми формування педагогічних переконань у процесі професійної підготовки майбутніх учителів музики і хореографії;
- встановити критерії та показники визначення рівня сформованості педагогічних переконань учителя музики і хореографії;
- теоретично обгрунтувати й апробувати умови, необхідні для формування педагогічних переконань студентів у процесі засвоєння методики музичної та хореографічної освіти школярів;
- розробити й експериментально перевірити технологію формування педагогічних переконань студентів у процесі методичної підготовки.

Методологічною основою дослідження стали філософські положення щодо сутності особистості як творця, суб'єкта культури і культурно-освітньої діяльності; діалектичної взаємодії потенційних і актуальних можливостей особистості; творчості як родової сутності людини; природи художнього пізнання дійсності, ролі мистецтва у вихованні особистості; ідеї гуманістичної психології щодо людини як найвищої цінності суспільства, активної ролі суб'єкта у перетворюючій діяльності, причинної детермінації психічних явищ, розвитку свідомості й самосвідомості людини, її мотиваційної та вольової сфер, об'єктивної (соціальної) та суб'єктивної (особистісної) природи переконань.

Теоретичну основу дисертації склали сучасні дослідження професійного становлення особистості майбутнього вчителя, формування його психологічної готовності до педагогічної діяльності, соціально-психологічних аспектів процесу формування переконань; педагогічні концепції формування світоглядної, духовної, естетичної культури особистості; ідеї гуманістичної педагогіки щодо сутності й рушійних сил навчання і виховання на засадах загальнолюдських і національних цінностей; ключові положення та принципи особистісно зорієнтованого навчання; праці, присвячені проблемам теорії та методики мистецької освіти, поліхудожнього виховання особистості.

Для вирішення поставлених завдань використовувалися **методи теоретичного та експериментально-емпіричного рівнів**. *Першу групу* склали методи теоретичного аналізу і синтезу, абстрагування й ідеалізації, індукції та дедукції, системного аналізу, моделювання, конкретизації теоретичного

знання, узагальнення педагогічного досвіду у царині вищої педагогічної освіти. З їх допомогою було розглянуто сутність педагогічних переконань як якісної характеристики особистості вчителя, проаналізовано проблеми формування педагогічних переконань у теорії та практиці професійної підготовки майбутніх учителів мистецьких дисциплін, обґрунтовано педагогічні умови їх формування в процесі методичної підготовки, визначено критерії та показники сформованості педагогічних переконань.

До *другої групи* увійшли такі методи, як педагогічне спостереження, бесіда, анкетування, опитування (письмове та усне), створення проблемних ситуацій, вивчення навчальної документації та результатів діяльності, експертна оцінка, педагогічний експеримент (констатувальний і формувальний), статистичні та графічні методи обробки експериментальних даних. Ці методи дали можливість діагностувати рівні сформованості педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії та експериментально перевірити розроблену технологію їх формування у процесі методичної підготовки.

Організація дослідження. Дослідно-експериментальна робота проводилася відповідно до поставлених завдань і включала три етапи.

На *першому етапі* (2001-2002 рр.) проаналізовано стан розкриття обраної проблеми у науково-методичній літературі, визначено методологічні та теоретичні основи дослідження, його об'єкт, предмет, мету і завдання; обґрунтовано гіпотезу, розроблено методику констатувального експерименту.

На *другому етапі* (2002-2004 рр.) досліджено стан сформованості педагогічних переконань студентів випускних курсів (констатувальний експеримент), визначено та обґрунтовано педагогічні умови, розроблено й апробовано експериментальну технологію формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії у процесі методичної підготовки (формувальний експеримент), проведено порівняльний аналіз результатів обох експериментів.

На *третьому етапі* (2004-2005 рр.) проаналізовано, систематизовано та узагальнено результати дослідно-експериментальної роботи, сформульовано висновки й оформлено текст дисертації.

Експериментальною базою дослідження стали: Ніжинський державний педагогічний університет імені Миколи Гоголя, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Бердянський державний педагогічний університет, Хмельницький гуманітарно-педагогічний інститут. Загалом експериментальним дослідженням було охоплено 320 осіб.

Наукова новизна дослідження. Уперше в системі вищої мистецько-педагогічної освіти виявлено суттєві закономірності процесу формування педагогічних переконань; визначено систему критеріїв та показників їх сформованості; обґрунтовано педагогічні умови та розроблено технологію формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики та хореографії,

спрямовану на досягнення єдності доведення і віри у процесі засвоєння методичних знань, усвідомлення їх значущості у пізнанні й оцінці педагогічних фактів і явищ, осягнення особистісного смислу й утвердження віри в істинність знань. Визначено сутність і конкретизовано поняття „педагогічні переконання майбутніх учителів музики і хореографії", удосконалено зміст методичної підготовки студентів. Набуло подальшого розвитку впровадження у навчальний процес методів доведення і спростування, аргументації і критики методичних положень.

Теоретичне значення дослідження полягає в науковій розробці актуальної проблеми мистецької педагогіки вищої школи, що сприятиме розробці загальної концепції розвитку особистості вчителя-митця; розширенню теоретичних засад удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів музики і хореографії; збагаченню наукових уявлень про можливості педагогічного опосередкування цього процесу; подальшому дослідженню процесу формування педагогічних переконань майбутніх учителів мистецьких дисциплін.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості впровадження в навчальний процес вищих навчальних закладів педагогічної освіти розроблених методичних рекомендацій щодо формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії; удосконалення методики викладання фахових дисциплін. Матеріали дослідження можуть мати практичне застосування в діяльності викладачів фахових методик; бути використаними при розробці спецкурсів, написанні навчально-методичних посібників і програм, проведенні досліджень з актуальних проблем мистецької педагогіки.

Вірогідність здобутих результатів забезпечується методологічною обґрунтованістю вихідних позицій дисертації, опорою на сучасні досягнення психолого-педагогічної науки; кількісною та якісною обробкою отриманих даних; використанням комплексу взаємодоповнюючих методів наукового й експериментального пошуку, адекватних предмету, меті та завданням дослідження; об'єктивністю критеріїв та показників дослідження; позитивними результатами апробації основних положень дисертації в практиці роботи вузів.

Апробація та впровадження результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження обговорювалися на міжнародних конференціях: „Інновації у вищій освіті" (Київ, 2003); „Мистецька освіта в контексті європейської інтеграції: теоретичні та методичні засади розвитку" (Суми, 2004); „Актуальні проблеми педагогіки музичного мистецтва" (Могилев, 2004); на всеукраїнських науково-практичних конференціях: „Професіоналізм педагогічних кадрів: сучасні підходи, концепції, досвід" (Ніжин, 2002); „Основні напрями навчання, виховання та всебічного розвитку особистості молодших школярів у світлі Державного стандарту початкової загальної освіти (проблеми, пошук, перспективи)" (Чернігів, 2002); „Творчий розвиток студентів засобами музичного мистецтва" (Ніжин, 2002); „Сучасна мистецька освіта: реалії та перспективи"

(Суми, 2003); „Професійна підготовка майбутнього вчителя" (Ніжин, 2003); „Актуальні проблеми підготовки вчителя початкових класів з фахових методик у вищих педагогічних навчальних закладах" (Глухів, 2003); „Становлення і розвиток музично-педагогічної освіти в Україні" (Ніжин, 2004); "Актуальні проблеми сучасної музичної освіти" (Ніжин, 2005), на звітних науково-практичних конференціях Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, фахових методичних семінарах (Ніжин, 2001-2005 рр.).

Основні положення дослідження впроваджено у навчально-виховний процес факультету культури і мистецтв Ніжинського державного університету імені М.Гоголя (довідка № 01/570 від 11.04.05 р.), музично-педагогічних факультетів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка № 711-40/03 від 05.11 04 р.), Бердянського державного педагогічного університету (довідка № 64/1246-22 від 27.09.04 р.), Хмельницького гуманітарно-педагогічного інституту (довідка № 74 від 12.03.04 р.).

Публікації. Основні теоретичні положення і висновки дисертації відбито в 14 одноосібних публікаціях, з яких 8 – у провідних фахових виданнях.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (272 найменування, з них 18 – іноземною мовою) та додатків на 17 сторінках. Повний обсяг дисертації – 220 сторінок, з них 170 сторінок основного тексту. Робота містить 20 таблиць, 9 гістограм, 1 схему.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність досліджуваної проблеми, визначено об'єкт, предмет, мету, гіпотезу і завдання дослідження, окреслено методологічні та теоретичні основи дисертаційної роботи; охарактеризовано методи дослідження; висвітлено наукову новизну, теоретичне і практичне значення роботи; наведено відомості про етапи і зміст дослідної роботи, апробацію та впровадження її результатів.

У **першому розділі** – „Теоретичні засади формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії" – розглядається сутність педагогічних переконань як якісної характеристики особистості вчителя, аналізуються проблемні питання формування педагогічних переконань майбутніх учителів мистецьких дисциплін, теоретично обґрунтовуються умови їх формування в студентів у процесі засвоєння фахових методик.

Сучасний стан розвитку наук про людину відзначений зростанням інтересу до проблеми її переконань. Одночасно з науковим зростає і суспільно-практичний інтерес до різних аспектів переконань людини в умовах інтенсивного розвитку засобів масової інформації, які мають величезний вплив на зміст і форму стосунків між людьми, на практику спілкування один з одним.

Під переконанням розуміється інтелектуально-емоційне відношення людини до знання як до істинного, яке виражається в єдності доведення і віри. Якщо знання є духовним відношенням людини до предмета знання, а істина - відношенням знання до предмета знання, то переконання становить відношення людини до знання як до істини.

Знання стають переконанням лише тоді, коли збагачуються вольовим ставленням особистості до змісту цих знань і практичних результатів, які випливають з них. Це ставлення виявляється у поведінці особистості: *дії* або *протидії* як двох полюсах активності. Відтак обов'язковими елементами переконань є, по-перше, певна сукупність знань, по-друге, діяльно-вольове ставлення до них. Поза діяльністю людини неможливо говорити про наявність будь-яких переконань взагалі. Для характеристики переконання необхідно також враховувати те, як вони сформувалися: *стихійно* чи на основі *усвідомлення* людиною суті знань, які складають його основу.

Дослідження процесу формування переконань нерозривно пов'язане з вивченням процесу становлення особистості реального суб'єкта. У будь-якому переконанні можна виділити інформаційний зміст знання; суб'єктивно-логічну оцінку отриманої інформації; діяльно-вольове ставлення особистості до змісту знань і результатів їх практичного втілення; соціально-ціннісні орієнтації. Кожна з виділених складових може виступити вихідною точкою аналізу конкретних переконань. Виходячи з мети нашого дослідження, ми обрали такі напрями їх аналізу: інформаційний, діяльно-вольовий, суб'єктивно-логічний, соціально-ціннісний.

Інформаційний напрям аналізу переконань дозволяє проаналізувати певні знання з позиції того, правильно (істинно) чи неправильно (хибно) вони відображають дійсність. *Діяльно-вольовий* напрям аналізу характеризує ставлення особистості до змісту знань з позиції їх практичного втілення. *Суб'єктивно-логічний* напрям аналізу переконань розкриває пізнавальне ставлення особистості до знань, які лежать в його основі. *Соціально-ціннісний* напрям аналізу виявляє смисложиттєву активність особистості, її зацікавленість або незацікавленість у певній концепції, вибіркове ставлення до життєвих і духовних цінностей, ієрархію переваг. Соціально-ціннісний і діяльно-вольовий напрями аналізу переконань тісно пов'язані між собою, оскільки зацікавленість у певній ідеї (концепції) здебільшого зумовлює відповідну їй дію або, навпаки, протидію.

Теоретичний аналіз наукової літератури дав змогу виявити сутність педагогічних переконань учителя. На наш погляд, це *сукупність знань і уявлень про явища педагогічної дійсності, які усвідомлюються вчителем як істинні та зумовлюють його діяльно-вольову поведінку.* Це складне особистісне утворення, яке характеризується позитивним ставленням до педагогічної діяльності, установкою та готовністю до вчительської праці, стійким способом поведінки; визначається рівнем розвитку педагогічних знань і формується на

основі суспільного досвіду та усвідомлення значущості мети професійної діяльності.

Педагогічні переконання виступають як результат відтворення накопиченої суспільством педагогічної культури та стимулювання внутрішнього саморозвитку особистості майбутнього вчителя. Вони зумовлюються синтезом педагогічних здібностей, фахових можливостей, соціальної активності особистості. На основі цього синтезу і включення особистості до педагогічної діяльності формується суб'єкт діяльності зі своєю позицією, професійними планами, поведінкою, ставленням до результатів діяльності.

Оскільки йдеться про педагогічні переконання майбутніх учителів музики і хореографії, вони тісно пов'язані з їх естетичними переконаннями, художньо-естетичною культурою. Художньо-естетичні переконання включають у себе усвідомлення прекрасного в мистецтві, особистісне сприйняття естетичних цінностей, емоційний відгук на художні твори, потребу діяти за законами краси.

Вивчення методик музичної та хореографічної освіти школярів посідає чільне місце у професійному становленні майбутніх учителів музики і хореографії. Воно спрямоване на підготовку фахівця, який усвідомлює значення і суть художньо-освітньої роботи, володіє основами методичної культури, досвідом творчого використання здобутків мистецької педагогіки у своїй практичній діяльності; здатний підніматися в аналізі власної практичної діяльності до рівня теоретичних узагальнень, займатися професійним самовдосконаленням.

Методична підготовка як *процес* оволодіння теорією і технологією мистецької освіти є розвитком навчальної взаємодії викладача і студентів від постановки освітньої мети до її реалізації та конкретних результатів. Методична підготовка як *результат* оволодіння теорією і технологією мистецької освіти включає в себе, по-перше, індивідуальний соціально-особистісний досвід учителя як сукупність методичних знань і умінь, що дозволяють йому виявити особистісну науково-обгрунтовану позицію при вирішенні художньо-освітніх проблем; по-друге - педагогічні переконання як інтегральну якість особистості педагога-митця, що відбиває ступінь засвоєння методичних знань.

Зазначимо, що необхідні умови для формування педагогічних переконань майбутніх учителів у процесі їх методичної підготовки поки що не склалися і студенти засвоюють знання в основному на віру, догматично, без усвідомлення їх істинності. Нерідко істина підноситься як остаточний і безумовно достовірний результат. При цьому процес встановлення істини приховується і вона подається не в динаміці виникнення, а в статиці вже знайденого правила, яке слід завчити. Прийняття методичних положень на віру визначає й відповідне ставлення до них студентів, яке нічим не відрізняється, як влучно висловився Л.Виготський, від ставлення дикунів до свого віровчення.

Формувати педагогічні переконання у процесі засвоєння фахових методик - означає наповнити навчання студентів таким змістом, який би забезпечував глибше проникнення у сутність певного педагогічного явища, викликав прагнення до критичного осмислення навчального матеріалу, стимулював оцінне ставлення до педагогічних явищ, активізував власні судження студентів, формував мотиваційне ставлення до професії педагога-митця, створював можливості для самостійного доведення достовірності методичних положень на основі загальнонаукових і фахових знань, зміцнював віру в їх істинність.

При цьому має враховуватися, що становлення педагогічних переконань майбутнього вчителя музики і хореографії зумовлено розвитком його як особистості, що володіє унікальним, динамічним співвідношенням ціннісних орієнтацій, естетичних і мотиваційно-вольових переживань, змістовною спрямованістю прагнень, способами засвоєння знань і їх реалізації в діяльності, життєвим досвідом тощо.

Включення у цей процес духовного потенціалу особистості студента, його творчих сил відбувається завдяки активній навчально-пізнавальній і художньо-виконавській діяльності, ефективність якої визначається створенням таких умов, які б забезпечували відтворення педагогічної культури, накопиченої в суспільстві, та стимулювання внутрішнього саморозвитку майбутнього вчителя, зокрема становлення його педагогічних переконань. На наш погляд, найсуттєвішими для формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії є такі умови:

- концептуальність, діалектичність і ґрунтовність методичної підготовки;
- використання в навчальному процесі освітніх технологій доведення і спростування, аргументації й критики методичних положень;
- досягнення єдності доведення і віри у процесі засвоєння методичних знань;
- наближення змісту методичної підготовки до шкільної практики.

У **другому розділі** – „Експериментальне дослідження технології формування педагогічних переконань студентів у процесі оволодіння методикою музичної та хореографічної освіти школярів" – визначено критерії та показники сформованості педагогічних переконань, наведено результати констатувального експерименту, розкрито методику і зміст дослідно-експериментальної роботи, проаналізовано результати навчального експерименту.

На основі здійсненого теоретичного аналізу та встановлених істотних ознак будь-яких переконань нами виділено такі критерії сформованості педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії: ступінь теоретичної обізнаності; рівень розвитку діяльно-вольового ставлення до змісту знань і результатів їх практичного втілення; міра здатності до суб'єктивно-

логічної оцінки знань; спрямованість соціально-ціннісних орієнтацій. Розробляючи діагностичну методику, означені критерії ми пов'язали з системою показників, через які найповніше виявляються властивості досліджуваного явища.

Показниками теоретичної обізнаності майбутніх учителів виступили ґрунтовність і системність педагогічних і фахових знань, розуміння їх професійної цінності, уміння довести істинність або хибність знань, упевненість у правильності своїх думок і поглядів. Діяльно-вольове ставлення до змісту знань і результатів їх практичного втілення визначалося за такими показниками, як воля до подолання навчально-педагогічних труднощів, характер ставлення до власної навчально-практичної діяльності, її якість, самостійність у професійній поведінці, зацікавленість і відповідальність за результати педагогічної діяльності. Показниками суб'єктивно-логічної оцінки знань виступили особливості сприйняття інформації (повне і безумовне сприйняття на віру; сумнів у істинності знань; прагнення до доведення їх істинності) та способи формування переконань (інтуїтивно чи на основі усвідомлення суті знань; на обґрунтованих знаннях чи прийнятих на віру; на основі власного чи чужого досвіду). Соціально-ціннісні орієнтації студентів визначалися за такими показниками, як розуміння мети і завдань мистецької освіти дітей; педагогічна спрямованість особистості (інтерес до педагогічної професії, усвідомлення мотивів вибору професії); зміст мотивів і потреб навчально-педагогічної діяльності; готовність до освітньої діяльності.

Виходячи з відомої аксіоми про те, що про людину слід судити насамперед за її справами, ми розглядали виділені критерії у двох аспектах: як об'єктивно-результативні та як суб'єктивно-особистісні. До об'єктивно-результативних критеріїв ми відносили ступінь теоретичної обізнаності та рівень розвитку діяльно-вольового ставлення до змісту знань і результатів їх практичного втілення. Ці критерії визначали відповідність рівня сформованості педагогічних переконань кваліфікаційним характеристикам фахівця. До суб'єктивно-особистісних критеріїв відносилися, відповідно, міра здатності до суб'єктивно-логічної оцінки знань і спрямованість соціально-ціннісних орієнтацій.

Визначення даних критеріїв та показників дало змогу діагностувати рівні сформованості педагогічних переконань, виявити особливості їх формування у майбутніх учителів музики і хореографії.

За даними констатувального експерименту, до високого рівня, який характеризується ґрунтовними й систематичними знаннями, готовністю до їх практичного застосування; критичним ставленням до знань, умінням довести їх істинність або хибність; єдністю знань, переконань і практичної дії; глибоким розумінням мети і завдань своєї професії, було віднесено лише 18% студентів, які брали участь у експерименті. Їхні переконання можна вважати такими, що вже склалися.

Найбільшу групу (49%) склали випускники, віднесені до середнього рівня сформованості переконань. Вони показали достатні знання, розуміння їх значущості, вміння аналізувати й оцінювати педагогічні явища; виявили досить стійкі погляди і переконання, зацікавлене ставлення до набуття знань і їх практичного використання, усвідомлені соціально-ціннісні орієнтації, інтерес до педагогічної діяльності, суб'єктивну готовність до художньо-освітньої роботи з дітьми.

Педагогічні переконання студентів, віднесених до низького рівня (33%), можна охарактеризувати як несформовані, ситуативні. Для них характерні поверховість знань, невпевненість у їх істинності, невміння довести істинність або хибність певної ідеї, індиферентність ставлення до змісту знань, відсутність наполегливості у подоланні навчальних труднощів, некритичне сприйняття інформації, здебільшого на віру.

Проведена пошукова робота дала змогу визначити завдання подальшого дослідження й розробити методику формувального експерименту. Відповідно до мети і гіпотези дослідження нами визначено такі завдання формувального експерименту:

- розробка й експериментальна перевірка технології формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії у процесі методичної підготовки;
- з'ясування дієвості сформульованих у гіпотезі умов оволодіння методичними знаннями і перетворення їх у педагогічні переконання.

Виходячи з аналізу педагогічної літератури, ми визначаємо технологію формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії у процесі методичної підготовки як детермінований закономірностями художнього навчання, виховання і розвитку особистості дидактично виважений процес засвоєння методичних знань і усвідомлення їх істинності, якому властива ефективність і надійність у досягненні визначеного результату. Ця технологія включала: а) залучення студентів до критичного осмислення методичних положень; б) навчання їх різним способам доведення істинності або хибності знань; в) розвиток умінь аргументації педагогічної позиції.

Дослідницька робота здійснювалася на заняттях з фахових методик, зміст яких визначався навчальними програмами, розробленими з урахуванням завдань професійної підготовки майбутніх учителів музики і хореографії. Ми виходили з того, що засвоєння студентами певного обсягу методичних знань не забезпечує автоматично формування їхніх педагогічних переконань; що для осягнення основних понять курсу методики потрібна взаємодія художніх вражень і теоретичних знань; що принципово неможливо спочатку озброювати студентів знаннями, а вже потім формувати в них мотиваційні, ціннісні орієнтації або навпаки; що педагогічні переконання формуються в такій діяльності, яка вимагає їх вияву.

Вихідним (інформаційним) етапом дослідної роботи стало формування вміння відтворювати засвоєні методичні знання. Для цього на практичних заняттях ставилися завдання й створювалися ситуації, які вимагали відтворення цих знань. Наступний етап полягав у формуванні в студентів уміння наукового аналізу й оцінки педагогічних фактів і явищ, вираження до них власного ставлення. У навчальних ситуаціях вони вчилися аргументувати свої судження за допомогою певних знань, утверджуючись у своєму ставленні до них як до правильних, істинних.

У процесі експериментальної роботи ми дотримувалися розроблених логікою правил доведення, що забезпечують виведення істинності тези з істинності аргументів. Навчання студентів способам доведення виконувало різні функції: засобу розвитку логічного мислення; прийому активізації мисленнєвої діяльності; способу організації засвоєння знань; форми адекватного передавання певного змісту. Нами використовувалися три форми доведення:1) використання доказів викладачем при викладі навчального матеріалу; 2) самостійне доведення студентів, які отримали від викладача пряму пропозицію обґрунтувати певну тезу; 3) постановка викладачем таких завдань, які обов'язково вимагають від студентів самостійних доведень.

Доведення і спростування, аргументація і критика найчастіше проводилися у процесі дискусії. Ми виходили з того, що такий вид діалогічного методу, як дискусія, дає можливість поглибити зміст уже відомого студентам матеріалу, упорядкувати його, систематизувати й узагальнити, розвинути уміння захищати свої погляди і переконання. Нами використовувалися два види дискусії: *наукова,* метою якої було знаходження істини у певних методичних положеннях; *і ділова,* метою якої було знаходження взаємоприйнятного вирішення якоїсь педагогічної ситуації.

Залежно від ступеня вираження раціональних і емоційних компонентів переконань встановлено два способи їх формування. Перший спосіб ґрунтується на емоційному ставленні до педагогічних явищ та на життєвому досвіді ціннісних орієнтацій. Другий спосіб пов'язаний з науковим осмисленням педагогічних ситуацій, коли їх когнітивний зміст визначається теоретичними знаннями, які й обґрунтовують суб'єктивне до них ставлення. При цьому раціональний та емоційний компоненти переконань утворюють сталу єдність.

Виявлено помітні розходження між досить успішним засвоєнням методичних знань і вмінь та особистісним смислом, що їм надається. При цьому в структурі соціально-ціннісних орієнтацій спостерігаються різні способи орієнтації: науковий, який формується під впливом навчання у вузі, й емпіричний, який складається стихійно. Можна припустити, що наявність сформованого в студентів наукового способу соціально-ціннісної орієнтації у педагогічних явищах і фактах збігається з утворенням у них педагогічних переконань вищого, теоретичного рівня, тоді як при опорі на "житейський"

спосіб орієнтування педагогічні переконання будуть представлені на імперативному, емпіричному (житейському, буденному) рівнях.

Виділення в курсах фахових методик провідних ідей і положень, використання в навчальному процесі методів доведення істинності методичних знань, прагнення до грунтовності й системності їх засвоєння, єдності доведення і віри забезпечили підвищення рівня теоретичної підготовки, заклали основу формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії.

Результати діагностики педагогічних переконань, встановлені наприкінці формувального експерименту, свідчать про значну ефективність запропонованої методики (див. таблицю 1).

Таблиця 1.

Рівні сформованості педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії

Критерії	Рівні					
	Низький 1-5 балів		Середній 6-9 балів		Високий 10-12 бал.	
	КГ %	ЕГ %	КГ %.	ЕГ %	КГ %.	ЕГ %
Ступінь теоретичної обізнаності	35	13	45	51	20	36
Розвиток діяльно-вольового ставлення до змісту знань і результатів їх втілення	24	16	35	38	41	46
Міра здатності до суб'єктивно-логічної оцінки знань	32	12	56	40	12	48
Спрямованість соціально-ціннісних орієнтацій	32	12	49	36	19	52
Середній показник	*31*	*13*	*46*	*41*	*23*	*46*

Зокрема, до високого рівня сформованості педагогічних переконань віднесено 46 % студентів ЕГ, що вдвічі перевищує відповідний показник студентів КГ. Відзначимо нерівномірну позитивну динаміку показників цього рівня. Якщо ступінь теоретичної підготовки студентів підвищився на 44% (з 20% у КГ – до 36% у ЕГ), то розвиток діяльно-вольового ставлення до змісту знань і результатів їх втілення – лише на 11% (з 41% у КГ – до 46% у ЕГ). Найвищу позитивну динаміку спостерігаємо щодо міри здатності до суб'єктивно-логічної оцінки знань – 75% (з 12% у КГ – до 48% у ЕГ), та спрямованості соціально-ціннісних орієнтацій – 63% (з 19% у КГ – до 52% у ЕГ).

Показник середнього рівня знизився на 5%, що оцінюється позитивно, оскільки саме за рахунок цього рівня збільшилася кількість студентів, віднесених до високого рівня. Відзначимо більш-менш однакове зниження більшості показників низького рівня, що загалом відповідає виявленій тенденції до суттєвого підвищення рівня сформованості педагогічних переконань у студентів ЕГ.

Виявлені вагомі переваги у сформованості педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії та доведення достовірності отриманих результатів підтверджують вірогідність висунутої нами гіпотези та ефективність запропонованої методики.

ВИСНОВКИ

У дисертації викладено теоретичне узагальнення досліджуваної проблеми, розкрито науково-методичні засади, педагогічні умови та експериментальну технологію формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики та хореографії; закономірності цього процесу; систему критеріїв та показників сформованості педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії.

Проведене дослідження підтвердило висунуту гіпотезу й дало можливість зробити висновки відповідно до поставлених і вирішених завдань.

1. На підставі теоретичного аналізу виявлено сутність педагогічних переконань, які розглядаються нами як сукупність знань і уявлень про явища педагогічної дійсності, що усвідомлюються вчителем як істинні та зумовлюють його діяльно-вольову поведінку. Це складне особистісно-інтегративне утворення, яке характеризується позитивним ставленням до педагогічної діяльності, установкою та готовністю до вчительської праці, стійким способом поведінки; визначається рівнем розвитку педагогічних знань і формується на основі суспільного досвіду та усвідомлення значущості мети професійної діяльності.

2. Теоретичний та емпіричний аналіз діяльності вчителів мистецьких дисциплін дозволив виділити педагогічні переконання методологічного та методичного рівнів. Педагогічні переконання методологічного рівня грунтуються, насамперед, на знаннях щодо закономірностей художнього пізнання дійсності, природи мистецтва, його ролі у формуванні особистості; особливостей сприймання художніх творів, їх створення і виконання тощо. Педагогічні переконання методичного рівня визначаються теоретичними аспектами навчання музики і хореографії і грунтуються на взаємозв'язку художньо-теоретичних знань з безпосередньою практичною діяльністю вчителя.

3. Критеріями сформованості педагогічних переконань визначено: ступінь теоретичної обізнаності; рівень розвитку діяльно-вольового ставлення

до змісту знань і результатів їх практичного втілення; міру здатності до суб'єктивно-логічної оцінки знань; спрямованість соціально-ціннісних орієнтацій. У процесі діагностичного обстеження виявлено недостатній рівень сформованості педагогічних переконань у більшості студентів музично-педагогічних факультетів. Результати дослідження засвідчили поверховість і розрізненість методичних знань, невпевненість у їх значущості, відсутність віри в їх істинність; недостатню педагогічну спрямованість, розмитість соціально-ціннісних орієнтацій, невисоку соціальну активність, низьку зацікавленість й відповідальність за результати навчально-педагогічної діяльності, відсутність стійких педагогічних переконань.

4. Аналіз усталеної практики навчання в закладах педагогічної освіти дав змогу встановити суттєві недоліки, що спонукають до активнішого розв'язання проблем, пов'язаних з формуванням педагогічних переконань майбутніх учителів, а саме: необхідність подолання абстрагованого й догматичного характеру викладання знань студентам; усунення поверхового й однозначного декларування наукових істин, їх подання як остаточного і безумовно достовірного результату; уникнення звужування цілісної методики викладання мистецької педагогіки до окремих дидактичних положень тощо.

5. З'ясовано, що найважливішими для формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії є такі умови: концептуальність, діалектичність і ґрунтовність методичної підготовки; використання в навчальному процесі освітніх технологій доведення і спростування, аргументації й критики методичних положень; досягнення єдності доведення і віри у процесі засвоєння методичних знань; наближення змісту методичної підготовки до шкільної практики.

6. Проведене експериментальне дослідження дало змогу виявити істотні закономірності, які визначаються стійкими залежностями між ефективністю формування педагогічних переконань і ступенем досягнення єдності інтелектуального, емоційного й вольового процесів, узгодженої рівноваги між знаннями, уміннями й педагогічною спрямованістю особистості; між упевненістю в значущості знань і вірою в їх істинність; між ґрунтовністю знань і способом їх прийняття: на віру чи шляхом доведення.

Встановлено, що рівень сформованості педагогічних переконань залежить від рівня знань і можливостей їх закріплення у практичній діяльності; що знання стають переконаннями лише тоді, коли збагачуються вольовим ставленням особистості до змісту цих знань і досягнутих практичних результатів; що наявність знань і відповідне відношення до них забезпечує сформованість переконань лише тоді, коли ці знання й ставлення виражаються не тільки в словах, але й реалізуються в практичній діяльності, поведінці, вчинках.

7. Виявлено, що ефективність формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії у процесі методичної підготовки значно підвищується завдяки використанню освітніх технологій доведення і спростування, аргументації та критики методичних положень; досягненню єдності доведення і віри у процесі засвоєння методичних знань; наближенню змісту методичної підготовки до шкільної практики. Усвідомлювана при цьому значущість методичних знань у пізнанні й оцінці педагогічних фактів і явищ надає цим знанням особистісного смислу, віри в їх істинність. Тим самим підтвердилася гіпотеза нашого дослідження.

8. Експериментально доведено, що головний шлях формування педагогічних переконань полягає у збагаченні студентів знаннями й уміннями, значущими для їх інтелектуально-емоційного ставлення до цих знань як до істинних; виробленні стійких педагогічних поглядів, упевненості у правильності своїх думок і дій; вихованні професійних потреб, які спонукають до діяльності у відповідності з власними ціннісними орієнтаціями; досягненні органічної єдності знань, переконань і практичної дії.

9. Запропонована технологія формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії у процесі методичної підготовки виявила високу ефективність, про що свідчить позитивна динаміка отриманих результатів. Успішна апробація в дослідженні методів доведення і спростування, аргументації та критики теоретичних положень дає підставу рекомендувати їх для широкого впровадження в практику професійної підготовки студентів.

Виконане дослідження не вичерпує всіх аспектів поставленої проблеми. Подальшого вивчення і наукового обґрунтування потребують питання інтеграції фахових знань у процесі формування педагогічних переконань; розкриття взаємодії та взаємозалежності педагогічних впливів та самоорганізації навчальної діяльності студентів; окремого розгляду заслуговує проблема індивідуальних і типових відмінностей студентів у формуванні переконань; актуальним є дослідження методологічних засад, закономірностей і принципів формування педагогічних переконань.

Основні положення дисертації викладено у таких публікаціях автора:

1. Ростовська Ю.О. Обгрунтування професійної підготовки майбутніх учителів музики і хореографії в умовах поєднаних спеціальностей //Наукові записки НДПУ: Психолого-педагогічні науки. - № 3. – Ніжин: НДПУ, 2002. - С. 37-39.
2. Ростовська Ю.О. Традиції та новаторство у професійній підготовці майбутніх учителів музики і хореографії //Наукові записки НДПУ:

Психолого-педагогічні науки. - №. 4. – Ч. 2. – Ніжин: НДПУ, 2002. – С. 100-101.

3. Ростовська Ю.О. Професійні переконання як якісна характеристика особистості вчителя хореографії //Наукові записки НДПУ: Психолого-педагогічні науки. -– – № 2 - Ніжин: НДПУ, 2003. - С. 51-53.
4. Ростовська Ю.О. Сутність і типи професійних переконань учителя //Педагогічні науки. Збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ, 2003. - С. 453-459.
5. Ростовська Ю.О. Теоретичне обґрунтування критеріїв і показників сформованості професійних переконань майбутніх учителів // Наукові записки НДПУ: Психолого-педагогічні науки. – № 3 - Ніжин: НДПУ, 2003. - С. 35-38.
6. Ростовська Ю.О. Педагогічні проблеми формування професійних переконань майбутніх учителів // Наукові записки НДПУ: Психолого-педагогічні науки. – № 1 - Ніжин: НДПУ, 2004. - С. 39-42.
7. Ростовська Ю.О. Умови формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики й хореографії у процесі методичної підготовки //Наукові записки НДУ: Психолого-педагогічні науки. - № 2. – 2004 – С. 68-71.
8. Ростовська Ю.О. Професійна підготовка майбутніх учителів хореографії у системі вищої музично-педагогічної освіти // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. - Вип.10. – Чернігів: ЧДПУ, 2002. - №10. – С.212-215.
9. Ростовська Ю.О. Критерії та показники сформованості професійних переконань майбутніх учителів //Вісник Глухівського педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – Випуск 5. – Глухів: ГДПУ, 2004. – С. 86-89.
10. Rostovskaja Y.A. Innovative Technologies in the Professional Training of Future Choreography Teachers // International Conference on Higher Education Innovation. – Kiev, May 16-19, 2003. - S. 152-153.
11. Ростовская Ю.А. Проблемы профессиональной подготовки будущих учителей музыки и хореографии //Музыка в системе общего музыкального образования /Под ред. В.П.Ревы. – Могилев: МГУ им. А.Кулешова, 2004. – С. 3-13.
12. Ростовська Ю.О. Доведення як метод формування професійних переконань майбутніх учителів музики і хореографії //Мистецька освіта в контексті європейської інтеграції: Тези міжнародної наукової конференції 30 червня – 2 липня. – Київ-Суми, 2004. – С. 224-226.
13. Ростовская Ю.А. Профессиональная подготовка учителя музыки и хореографии: проблемы и перспективы // Восток – Запад: Культура и цивилизация: Материалы международной научно-практической конференции 2003 г. - Одесса: Астропринт, 2004 – С. 208-215.

14. Ростовская Ю.А. К проблеме формирования педагогических убеждений будущих учителей музыки //Актуальные проблемы педагогики музыкального искусства: Материалы международной научно-практической конференции (2-3 декабря 2004 г.). – Могилев: МГУ им. А.А.Кулешова, 2005. – С.102-104.

Ростовська Ю.О. Формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії у процесі методичної підготовки. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання музики і музичного виховання. - Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, Київ, 2005.

Робота присвячена теоретико-експериментальному дослідженню проблеми формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії у процесі методичної підготовки. У ній визначено науково-методичні засади, педагогічні умови та розроблено технологію формування педагогічних переконань майбутніх учителів музики та хореографії, спрямовану на досягнення єдності доведення і віри у процесі засвоєння методичних знань, усвідомлення їх значущості у пізнанні й оцінці педагогічних фактів і явищ, осягнення особистісного смислу й утвердження віри в істинність знань; виявлено важливі закономірності цього процесу, які дозволяють передбачати характер і ефективність навчальної діяльності студентів, наслідки педагогічних впливів, створювати умови для успішного формування педагогічних переконань; розроблено систему критеріїв та показників сформованості педагогічних переконань майбутніх учителів музики і хореографії.

Ключові слова: педагогічні переконання, знання, доведення, віра, істина, методична підготовка, технологія формування педагогічних переконань.

Ростовская Ю.А. Формирование педагогических убеждений будущих учителей музыки и хореографии в процессе методической подготовки. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 – теория и методика обучения музыке и музыкального воспитания. – Национальный педагогический университет имени М.П.Драгоманова, Киев, 2005.

Работа посвящена теоретико-экспериментальному исследованию проблемы формирования педагогических убеждений будущих учителей музыки и хореографии в процессе методической подготовки. В ней рассмотрены сущность педагогических убеждений как качественной характеристики личности учителя, проблемы формирования педагогических убеждений будущих учителей искусства; обосновываются условия их формирования в процессе усвоения специальных методик; определены критерии и показатели

сформированности педагогических убеждений; раскрыта методика и содержание опытно-экспериментальной работы, осуществлен анализ результатов формирующего эксперимента.

Педагогические убеждения рассматриваются как совокупность знаний и представлений о явлениях педагогической действительности, которые осознаются учителем как истинные и обуславливают его деятельно-волевое поведение. Это сложное личностно-интегративное образование, характеризующееся положительным отношением к собственной профессиональной деятельности, установкой и готовностью к педагогическому труду, устойчивым способом поведения; определяющееся уровнем развития педагогических знаний и формирующееся на основе социального опыта и осознания профессиональной значимости цели деятельности.

Установлено, что эффективность формирования педагогических убеждений будущих учителей музики и хореографии в процессе методической подготовки значительно повышается благодаря применению образовательных технологий доказательства и опровержения, аргументации и критики методических положений; достижению единства доказательства и веры в процессе усвоения методических знаний, приближению содержания методической подготовки к школьной практике. Осознаваемая при этом значимость знаний в познании и оценке педагогических фактов и явлений придает этим знаниям личностный смысл, веру в их истинность.

Технология формирования педагогических убеждений будущих учителей музыки и хореографии в процес методической подготовки рассматривается как детерминированный закономерностями художественного образования личности логически упорядоченный дидактический процесс усвоения методических знаний и осознания их истинности, котрому свойственнны эффективность и надежность в достижении определенного результата.

Экспериментально доказано, что главный путь формирования педагогических убеждений заключается в обогащении студентов знаниями и умениями, значимыми для их интеллектуально-эмоционального отношения к этим знаниям как к истинным; выработке стойких педагогических взглядов, уверенности в правильности своих мыслей и действий; воспитании профессиональных потребностей, которые побуждают к деятельности в соответствии со своими ценностными ориентациями; достижении органичного единства знаний, убеждений и практических действий.

Установлено, что наиболее существенными для формирования педагогических убеждений являются такие условия: концептуальность, диалектичность и основательность методической подготовки; использование в учебном процессе образовательных технологий доказательства и опровержения,

аргументации и критики методических положений; достижение единства доказательства и веры в процессе усвоения методических знаний; приближение содержания методической подготовки к школьной практике.

Предложенная технология формирования педагогических убеждений будущих учителей музыки и хореографии в процессе методической подготовки показала высокую эффективность, о чем свидетельствует положительная динамика полученных результатов. Успешная апробация в исследовании методов доказательства и опровержения, аргументации и критики методических положений является основанием для рекомендации их к широкому внедрению в практику профессиональной подготовки студентов педагогических вузов.

Ключевые слова: педагогические убеждения, знание, доказательство, вера, истина, методическая подготовка, технология формирования педагогических убеждений.

Rostovskaja Y.A. Formation of pedagogical convictions of the future teachers of music and choreography during methodical preparation. - Manuscript.

Thesis on achieving the candidate degree in pedagogical science in speciality 13.00.02 - theory and methods of teaching music and musical education. – National Dragomanov Pedagogical university, Kiev, 2005.

The thesis deals with a theoretical and experimental research concerning the problem of formation of pedagogical convictions of the future teachers of music and choreography during methodical preparation. Here are defined the science methodical basics, the pedagogical conditions, the technology of formation of pedagogical convictions of the future teachers of music and choreography directed on reaching the unity of the proof and faith during the process of mastering methodical knowledge, comprehension of their significance in cognition and evaluation of the pedagogical facts and phenomena, comprehension of a larval sense and statement of faith in a true of knowledge. The important regularities of this process permitting to forsee the character and effectiveness of educational activity of the students, consequences of pedagogical influence, creation of conditions for successful formation of pedagogical convictions are investigated; the system of criteria and parameters of pedagogical formation of the future teachers of music and choreography is developed.

Key words: pedagogical convictions, knowledge, proof, faith, true, methodical preparation, technology of formation of pedagogical convictions.